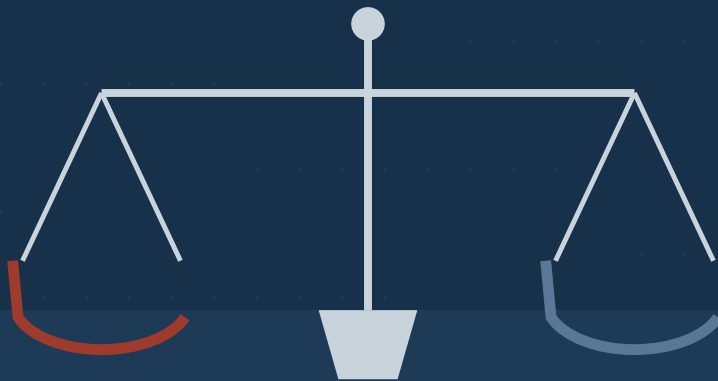

Soykırımın Ortakları

İsrail Ordusundaki Çifte Vatandaşların Türk Hukuku Karşısındaki Sorumluluğu
ve Vatandaşlık İptali Çağrısı

Hazırlayan: Av. Hilal Sevimli · 7 Ekim Hareketi

İDARİ · ULUSAL CEZAI · ULUSLARARASI SORUMLULUK

YAYIN

7 Ekim Hareketi

RAPOR

Soykırımın Ortakları

İsrail Ordusundaki Çifte Vatandaşların Türk Hukuku Karşısındaki Sorumluluğu ve Vatandaşlık İptali Çağrısı

Çifte vatandaşlık, bir kişinin aynı anda iki veya daha fazla devletin vatandaşlık bağına sahip olması durumunu ifade eder. Türk hukukunda 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu bu durumu kabul etmekle birlikte, vatandaşlık bağı birey için devlete karşı sadakat ve yükümlülükler doğurur. Bu yükümlülüklerin en temel ve somut tezahürlerinden biri, Anayasa'nın 72. maddesinde de belirtilen vatan hizmeti olarak askerlik görevidir. Bu rapor, çifte vatandaşlığı bulunan kişilerin Türkiye dışındaki ülke ordularında askerlik yapmasının Türk hukuku ve uluslararası hukuk açısından doğurabileceği idari ve cezai sonuçları, özellikle uluslararası suçlara karışma riski bağlamında incelemektedir.

m. 76

TCK — Soykırım suçu

m. 77

TCK — İnsanlığa karşı suçlar

Yok

Bu suçlarda zamanaşımı

m. 29

5901 s. K. — vatandaşlık kaybı

İÇİNDEKİLER

01	Yabancı Orduda Görev Almanın Anayasal ve İdari Sonuçları	3
02	TCK Kapsamındaki Sorumluluk: Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlar	3
03	Uluslararası Ceza Hukuku ve Roma Statüsü Çerçevesinde Değerlendirme	4
04	Mağdur Hakları ve Türkiye'deki Yargı Süreçlerinin İşletilmesi	5
05	Sonuç ve Değerlendirme	6
—	Kaynakça	6

BÖLÜM 01

Yabancı Orduda Görev Almanın Anayasal ve İdari Sonuçları

Türk vatandaşlarının yabancı bir devletin ordusunda görev alması, Türk hukukunda ciddi idari sonuçlar doğurabilir. 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 29. maddesi, izin almaksızın yabancı bir devlet hizmetinde gönüllü olarak askerlik yapan kişilerin Türk vatandaşlığının Cumhurbaşkanı kararı ile kaybettirilebileceğini açıkça düzenlemektedir. Bu hüküm, vatandaşlık bağının getirdiği sadakat yükümlülüğünün ihlali olarak değerlendirilir. Yabancı bir orduda askerlik hizmeti, Türkiye'nin ulusal çıkarlarına aykırı olmasa dahi, izinsiz yapılması halinde vatandaşlık kaybı riskini beraberinde getirir.

Ayrıca, 5901 sayılı Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrası, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan Devletin güvenliğine karşı suçlar (TCK m. 302, 309-315) nedeniyle hakkında soruşturma veya kovuşturma yürütülen ve yabancı ülkede bulunması nedeniyle kendisine ulaşamayan vatandaşların, Resmî Gazete'de yapılan yurda dön ilanına rağmen üç ay içinde dönmemeleri halinde Türk vatandaşlıklarının kaybettirilebileceğini belirtmektedir. Bu durum, özellikle savaş veya çatışma bölgelerinde görev yapan çifte vatandaşlar için hem izinsiz askerlik yapma hem de potansiyel olarak devletin güvenliğine karşı suç işleme riskini taşıması nedeniyle çifte bir tehdit oluşturmaktadır.

Vatandaşlık kaybı kararları şahsidir; ilgilinin eş ve çocuklarına etki etmez (5901 sayılı Kanun m. 30).

BÖLÜM 02

TCK Kapsamındaki Sorumluluk: Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlar

Türk Ceza Kanunu (TCK), evrensellik ilkesi uyarınca, yabancı ülkede işlenen belirli suçlar için Türk yargısının yetkisini genişletmektedir. TCK'nın 13. maddesi, vatandaş veya yabancı tarafından yabancı ülkede işlenmesi halinde Türk kanunlarının uygulanacağı "katalog suçları" düzenler. Bu katalogta soykırım (m. 76), insanlığa karşı suçlar (m. 77) ve işkence (m. 94, 95) suçları bulunmaktadır. Bu suçlar, nitelikleri itibarıyla insanlığın ortak vicdanını derinden yaralayan ve uluslararası hukukun temel prensiplerini ihlal eden fiillerdir.

Özellikle İsrail-Filistin çatışması gibi bölgelerde, silahlı kuvvet mensuplarının sivil halka yönelik eylemleri, uluslararası insancıl hukuku ve savaş hukukunu ihlal eden "savaş suçları" kapsamında değerlendirilme potansiyeli taşır. Bu bağlamda, çifte vatandaşların yabancı bir orduda görev yaparken bu tür uluslararası suçlara karışmaları halinde, Türk vatandaşı olmaları nedeniyle TCK'nın 13. maddesi uyarınca Türkiye'de yargılanmaları mümkündür. Yargılama yapılması, Adalet Bakanının talebine bağlıdır (TCK m. 13/2).

TCK'DAKİ İLGİLİ MADDELER

m.76 Soykırım

Milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi amacıyla işlenen kasten öldürme, bedensel veya ruhsal bütünlüğe ağır zarar verme gibi fiiller. Ağırlaştırılmış müebbet hapis öngörülür; zamanaşımı işlemez.

m.94-95 İşkence

TCK'nın evrensellik ilkesi kapsamına giren katalog suçlardan biridir; yabancı ülkede işlenmiş olsa dahi Türk yargısının yetki alanına girer.

m.306 Yabancı Devlet Aleyhine Asker Toplama

Türkiye'yi savaş tehlikesiyle karşı karşıya bırakacak şekilde yetkisiz olarak yabancı devlete karşı asker toplama veya hasmane hareketlerde bulunma; 5-12 yıl hapis. Kovuşturma Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

m.77 İnsanlığa Karşı Suçlar

Siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı plan doğrultusunda sistemli işlenen kasten öldürme, yaralama, işkence, eziyet, köleleştirme. Ağırlaştırılmış müebbet veya en az sekiz yıl hapis; zamanaşımı işlemez.

m.303 Düşmanla İşbirliği Yapmak

Türkiye ile savaş halindeki bir devletin ordusunda hizmet kabul etme veya düşman devlet yanında Türkiye'ye karşı silahlı mücadeleye girme; müebbet hapis öngörülür. (Hâlihazırda İsrail ile savaş hali bulunmadığından doğrudan uygulanmaz, genel çerçeve sunar.)

m.13 Evrensellik İlkesi

Soykırım, insanlığa karşı suçlar ve işkence gibi katalog suçlar, yabancı ülkede işlenmiş olsa da Türk kanunlarına tabidir. Yargılama Adalet Bakanının talebine bağlıdır (TCK m. 13/2).

BÖLÜM 03

Uluslararası Ceza Hukuku ve Roma Statüsü Çerçevesinde Değerlendirme

Uluslararası Ceza Hukuku, savaş suçları, soykırım ve insanlığa karşı suçlar gibi en ağır uluslararası suçların faillerinin cezasız kalmamasını hedefleyen bir hukuk dalıdır. Bu suçların yargılanması için kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM), Roma Statüsü ile yetkilendirilmiştir. Bu suçların temel özelliği, şahsilik ilkesi gereğince, emir veren veya fiili işleyen her bireyin doğrudan sorumlu tutulmasıdır. Çifte vatandaşların, yabancı bir ordunun mensubu sıfatıyla dahi olsa, sivil halka yönelik saldırılar, işkence, keyfi öldürme veya diğer insanlık dışı eylemlere karışması durumunda, uluslararası ceza hukuku kapsamında

bireysel cezai sorumlulukları doğar.

UCM'nin yetki alanı, Statü'ye taraf devletlerin vatandaşları veya taraf devletlerin topraklarında işlenen suçları kapsar. Türkiye, Roma Statüsü'ne taraf değildir. Ancak, uluslararası ceza hukukunun evrensel yargı yetkisi prensibi, bazı ağır suçların failinin uyruğuna veya suçun işlendiği yere bakılmaksızın herhangi bir devlet tarafından yargılanabilmesine imkân tanır. Bu ilke, TCK'nın 13. maddesi ile uyumludur ve Türkiye'nin bu tür suçları kendi yargı yetkisi altında kovuşturmasının önünü açar.

“Çifte vatandaş olan bir kişi, yabancı bir orduda görev yaparken uluslararası suçlar işlese dahi, vatandaşlık bağı veya askerlik yaptığı ülkenin statüsü, onu cezai sorumluluktan kurtarmaz.

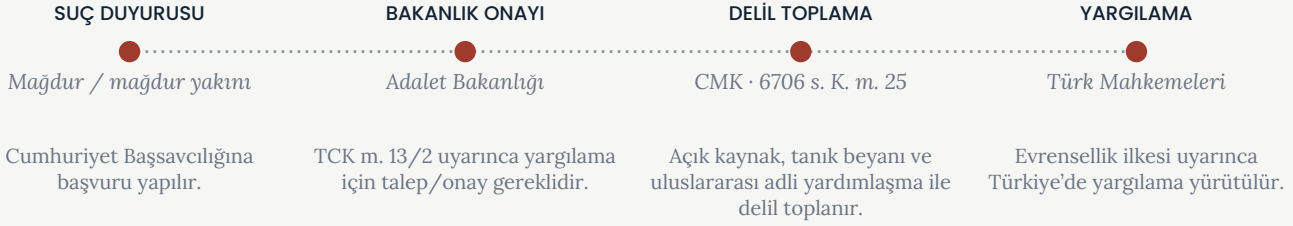
BÖLÜM 04

Mağdur Hakları ve Türkiye'deki Yargı Süreçlerinin İşletilmesi

Türkiye'de, yabancı ülkede işlenen ve TCK'nın evrensellik ilkesi kapsamına giren suçlar hakkında suç duyurusunda bulunulabilir. Mağdurlar veya mağdur yakınları, Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurarak soruşturma başlatılmasını talep edebilirler. TCK'nın 13. maddesi kapsamındaki suçlar için Türkiye'de yargılama yapılabilmesi, Adalet Bakanının talebine bağlıdır; bu, soruşturmanın başlatılması için Bakanlık düzeyinde bir değerlendirme ve onay sürecini gerektirir.

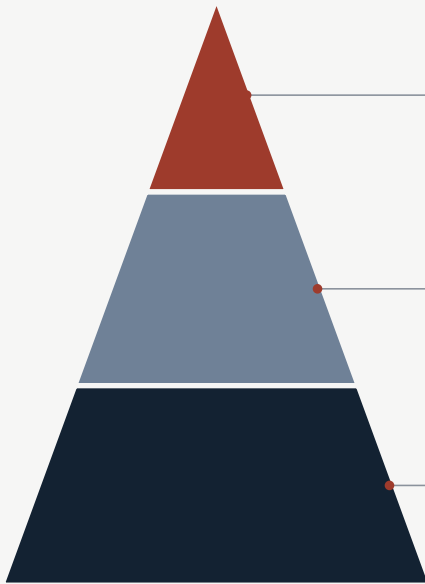
Delillerin toplanması süreci, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca yürütülür. Uluslararası

nitelikteki suçlarda, dijital veriler (sosyal medya paylaşımları, görüntüler, videolar), tanık beyanları, uluslararası raporlar ve diğer açık kaynak istihbaratları önemli delil niteliği taşıyabilir. Ceza İşlerinde Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu uyarınca, yabancı devletlerden adli yardımlaşma talebinde bulunularak delil toplanması veya soruşturma süreçlerinin devralınması mümkündür. Özellikle 6706 sayılı Kanun'un 25. maddesi, yurt dışında işlenen suçlara ilişkin soruşturma veya kovuşturmaların devralınabilmesine imkân tanımaktadır.

Şekil — Evrensellik ilkesi kapsamındaki yargılama süreci (rapor metnine göre, ölçeksiz).

ÜÇ KATMANLI SORUMLULUK

İDARİ SORUMLULUK

Türk Vatandaşlığı Kanunu m. 29

İzinsiz yabancı orduda askerlik, Cumhurbaşkanı kararıyla vatandaşlığın kaybettirilmesi riskini doğurur.

ULUSAL CEZAİ SORUMLULUK

TCK m. 13, 76, 77, 94–95, 303, 306

Soykırım, insanlığa karşı suçlar ve işkence; evrensellik ilkesiyle Türk yargısına tabidir, zamanaşımı işlemez.

ULUSLARARASI SORUMLULUK

Roma Statüsü · Evrensel Yargı Yetkisi

Şahsilik ilkesi gereğince fiili işleyen birey, uyruğuna bakılmaksızın doğrudan sorumlu tutulur.

Şekil — Çifte vatandaşlar için üç ayrı sorumluluk katmanı (rapor metnine göre).

BÖLÜM 05

Sonuç ve Değerlendirme

Çifte vatandaşlık, bireylere iki veya daha fazla devletin sağladığı haklardan yararlanma imkânı sunarken, aynı zamanda her bir devlete karşı belirli yükümlülükleri de beraberinde getirir. Türk hukukunda, bir Türk vatandaşının izin almaksızın yabancı bir devletin ordusunda gönüllü olarak askerlik yapması, Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi gibi ciddi idari yaptırımlara yol açabilir.

Daha da önemlisi, yabancı bir orduda görev alan çifte vatandaşların, savaş veya çatışma ortamlarında işleyebilecekleri soykırım, insanlığa karşı suçlar ve işkence gibi uluslararası suçlar, TCK'nın evrensellik ilkesi kapsamında Türkiye'de yargılanmalarına neden olabilir. Bu tür suçlar için öngörülen cezalar ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına kadar varabilmekte ve zamanaşımı işlememektedir. Uluslararası Ceza Hukuku ve Roma Statüsü prensipleri de bu suçların şahsi sorumluluğunu vurgulamakta ve faillerin uluslararası düzeyde de hesap vermesini öngörmektedir.

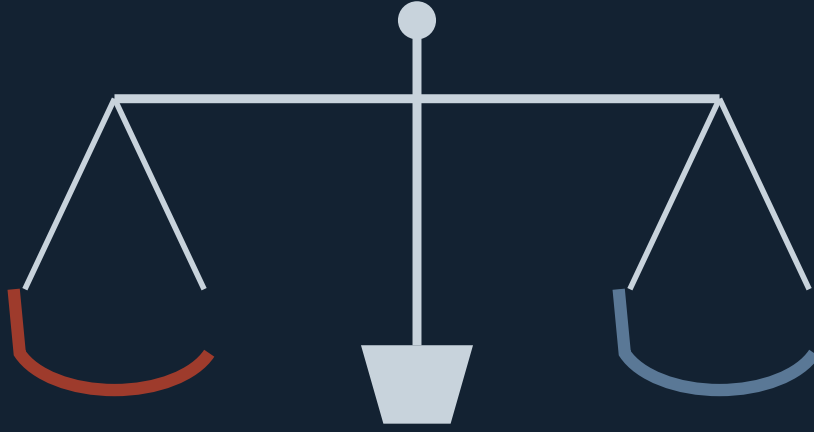
“Çifte vatandaşlık, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar bakımından bir zırh teşkil etmez. Aksine, Türk vatandaşlığına sahip olmak, bu tür suçların Türkiye'de de kovuşturulabilmesi için ek bir hukuki dayanak sunar.

Hem idari (vatandaşlık kaybı) hem de cezai (ağırlaştırılmış müebbet hapis vb.) yaptırımların uygulanabilirliği, Türk hukuk sisteminin bu tür uluslararası suçlar karşısındaki kararlılığını göstermektedir. Bu mekanizmaların etkin bir şekilde işletilmesi, adaletin tecellisi ve insan haklarının korunması açısından hayati öneme sahiptir.

EK

Kaynakça

- 1 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, m. 29, 30
- 2 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, m. 72 (Vatan Hizmeti)
- 3 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, m. 13, 76, 77, 94, 95, 302, 303, 306, 309-315
- 4 Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü
- 5 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
- 6 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu, m. 25

Soykırımın Ortakları